

HUDUDIIY TENGSIZLIKNI BAHOLASHDA KOMPOZIT INDEKSLARDAN FOYDALANISH METODOLOGIYASI

Davlatov Ulug'bek Jumaniyozovich

Xorazm viloyati,
Xonqa tuman xokimi

Annotatsiya

Tezisdagi hududiy tengsizlikni baholashda kompozit indekslardan foydalanish metodologiyasi tizimli ravishda tahlil qilindi. Tadqiqotda iqtisodiy, ijtimoiy va institutsional farqlarni aks ettiruvchi indeks tuzilmasi shakllantirish bosqichlari - indikatorlarni tanlash, normallashtirish, vaznlash va agregatlash jarayonlari o'rganildi. OECD/JRC yondashuvi hamda HDI, IHDI, EU RCI 2.0 va OECD Regional Well-being tizimlari qiyosiy baholandi. Natijalar indeks barqarorligini ta'minlashda sezgirlik va noaniqlik tahlilining muhimligini ko'rsatdi. Xalqaro tajriba asosida O'zbekiston hududlarini reyting baholash tizimini takomillashtirish yo'nalishlari aniqlandi.

Kalit so'zlar: kompozit indeks, hududiy tengsizlik, normallashtirish, agregatlash, sezgirlik tahlili, IHDI, RCI

Аннотация

В тезисе системно проанализирована методология использования композитных индексов для оценки регионального неравенства. Рассмотрены этапы построения индексной структуры, включая отбор показателей, нормализацию, взвешивание и агрегирование. Проведено сопоставление подхода OECD/JRC и индексов HDI, IHDI, EU RCI 2.0 и OECD Regional Well-being. Результаты показали значимость анализа чувствительности и неопределенности для обеспечения устойчивости индекса. На основе международного опыта определены направления совершенствования системы рейтинговой оценки регионов Узбекистана.

Ключевые слова: композитный индекс, региональное неравенство, нормализация, агрегирование, анализ чувствительности, IHDI, RCI

Abstract

The thesis systematically analyzed the methodology of using composite indices to assess regional inequality. The study examined the stages of index construction, including indicator selection, normalization, weighting and aggregation. The OECD/JRC framework was compared with HDI, IHDI, EU RCI 2.0 and OECD Regional Well-being indices. The findings showed the importance of sensitivity and uncertainty analysis for ensuring index robustness. Based on international experience, directions for improving the regional rating system of Uzbekistan were identified.

Keywords: composite index, regional inequality, normalization, aggregation, sensitivity analysis, IHDI, RCI

KIRISH

Hududiy iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishdagi farqlar zamonaviy iqtisodiyot ilmidagi uzoq vaqtdan beri jiddiy nazariy va amaliy ahamiyatga ega masala sifatida tan

olingan. Williamson tomonidan ilgari surilgan klassik nazariyaga ko'ra, hududlararo daromad farqlari milliy taraqqiyot bosqichlari bilan teskari U-shaklidagi munosabatda bo'lib, dastlab kuchayish, so'ngra yetuk iqtisodiyotlarda asta-sekin pasayish tendensiyasini namoyon qiladi [1]. Keyingi empirik tadqiqotlar ushbu nazariyaning qisman universalligini tasdiqlasa-da, hududlararo nomutanosiblikning qaysi mezonlar majmui orqali eng aniq aks etishi savoli ochiq qoldi.

So'nggi yigirma yil davomida bir o'lchovli ko'rsatkichlar, jumladan jon boshiga yalpi hududiy mahsulot, hududiy farqlarning to'liq ko'rinishini ifodalay olmasligi xalqaro miqyosda keng tan olindi. Iqtisodiy farovonlikni baholashda yalpi mahsulot ko'rsatkichining yetishmovchilik jihatlari qator xalqaro hisobotlarda aniq ifodalandi va bu hududiy taraqqiyotni ko'p o'lchovli tarzda baholash zaruratini ilmiy doirada mustahkamladi [2]; [4]. Bunday yondashuv natijasida xalqaro tashkilotlar tomonidan ishlab chiqilgan kompozit indekslar tizimi shakllandi.

Maqolaning maqsadi hududiy tengsizlikni baholashda kompozit indekslarni qurish metodologiyasini tizimli ravishda yoritish, xalqaro tajribada qo'llanilgan asosiy yondashuvlarni ilmiy nuqtai nazardan o'rganish va O'zbekiston hududlarining reyting baholash amaliyotini takomillashtirishga doir nazariy-amaliy tavsiyalarni asoslashdan iborat. Ilmiy yangilik xalqaro indekslarning metodologik tuzilmasini O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 1-may PQ-4702-sonli "Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishni reyting baholash tizimini joriy etish to'g'risida"gi Qarori¹ asosida joriy etilgan reyting baholash tizimi bilan qiyosiy ravishda umumlashtirishda namoyon bo'ladi [10].

ADABIYOTLAR SHARHI

Hududlararo nomutanosiblikni miqdoriy o'lchash an'anasi nisbatan uzoq nazariy zamirga ega. Williamsonning U-shakli hipotezasi keyingi o'n yilliklarda Lessmann va yevropalik tadqiqotchilarning empirik ishlarida sinovdan o'tkazildi va aksariyat hollarda qisman tasdiqlandi [1]. Iqtisodiy taraqqiyot bosqichi yuqori bo'lgan davlatlarda hududiy farqlar pasayish tendensiyasini namoyon qilsa, ayrim etuk iqtisodiyotlarda polyarizatsiya yangi shakllarda qayta yuzaga kelishi mumkinligi qayd etildi.

Inson taraqqiyoti indeksi (HDI) Mahbub ul-Haq va Amartya Sen tomonidan asoslangan kontseptual yondashuv ostida 1990-yildan boshlab amaliyotga joriy etildi va sog'liqni saqlash, ta'lim hamda turmush darajasi o'lchamlarini yaxlit tarzda ifodalashga imkon yaratdi [4]. Indeksning takomillashtirilgan ko'rinishi - Tengsizlikka tuzatilgan HDI (IHDI) - Atkinsonning umumlashtirilgan o'rtachalar metodi asosida hisoblanadi va aholi orasidagi taqsimotdagi farqlarni hisobga olish imkonini beradi [5]. Yevropa Ittifoqi miqyosida Hamkorlikdagi tadqiqot markazi (JRC) tomonidan ishlab chiqilgan Mintaqaviy raqobatbardoshlik indeksi (RCI 2.0) NUTS-2 hududlari uchun 68 indikator asosida 11 ustunni uch guruh - bazaviy, samaradorlik va innovatsion - tarzida birlashtiradi [6].

¹ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 202-yil 1-may PQ-4702-sonli "Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishni reyting baholash tizimini joriy etish to'g'risida"gi Qarori <https://lex.uz/docs/-4803531>

OECDning Mintaqaviy farovonlik (Regional Well-being) doirasi 11 mavzu bo'yicha 467 dan ortiq hudud uchun ma'lumot to'plab, hududiy taraqqiyotni ko'p o'lchovli yaxshilanishlar nuqtai nazaridan o'rganishga xizmat qiladi [7]. OECDning Mintaqaviy istiqbol - 2023 hisobotida ko'pchilik a'zo davlatlarda hududlararo nomutanosiblik so'nggi yigirma yil davomida saqlanib qolganligi yoki kuchayganligi qayd etildi va bu metodologik baholash tizimlarining zamonaviy mintaqaviy siyosat uchun ahamiyatini empirik dalillar bilan tasdiqladi [8].

Kompozit indeksni qurish bo'yicha Nardo, Saisana, Saltelli va boshqalar tomonidan tayyorlangan OECD/JRC qo'llanmasi ushbu yo'nalishdagi metodologik standart sifatida qabul qilingan [2]. Saisana, Saltelli va Tarantola tomonidan taklif etilgan noaniqlik va sezgirlik tahlili usullari indekslar reytingining ishonchligini empirik tarzda baholashga imkon yaratdi [3]. Becker, Paruolo, Saisana va Saltelli ishlarida og'irliklarning haqiqiy nisbiy ahamiyatini, ya'ni har bir indikatorning indeks variatsiyasiga qo'shgan ulushini, korrelyatsion tahlil orqali aniqlashning yangi yondashuvi taklif etildi [9].

METODOLOGIYA

Hududiy tengsizlikni baholashda kompozit indeks qurish ko'p bosqichli, ichki bog'liqlikka ega ilmiy jarayon hisoblanadi. OECD/JRC qo'llanmasida belgilangan o'n bosqichli ramka - konseptual asoslash, ma'lumotlarni tanlash, ko'p o'lchovli statistik tahlil, etishmovchi qiymatlarni to'ldirish, normallashtirish, vaznlash va agregatlash, noaniqlik va sezgirlik tahlili, boshqa indikatorlar bilan o'zaro bog'liqlikni tekshirish, vizualizatsiya hamda natijalarni izohlash - kompozit indeksning ilmiy obro'sini ta'minlovchi yagona tizim sifatida qabul qilingan [2].

Konseptual asoslash bosqichida hududiy tengsizlik tushunchasi ko'p o'lchovli kategoriya tarzida belgilanadi. Iqtisodiy o'lchov jon boshiga yalpi hududiy mahsulot, mehnat unumdorligi va sarmoya jalb qilish orqali; ijtimoiy o'lchov ta'lim, sog'liqni saqlash hamda aholi turmush sifati ko'rsatkichlari yordamida; institutsional o'lchov esa boshqaruv samaradorligi, raqamli infratuzilmaga kirish darajasi va xizmatlar mavjudligi orqali tavsiflanadi. HDIda foydalanilgan uch o'lchamli sxema - sog'liq, bilim, turmush darajasi - ushbu mantiqning eng qisqa va keng qabul qilingan namunasi sifatida xizmat qiladi [4].

Indikatorlarni tanlash bosqichida statistik mavjudlik, takroriy hisob-kitoblarga oid qarama-qarshilikning yo'qligi va konseptual asoslanganlik mezonlari hal qiluvchi rol o'ynaydi. Yetishmovchi qiymatlar regressiya yoki qo'shni hududlar o'rtachalari orqali to'ldirilishi mumkin. Normallashtirish jarayonida indikatorlar qiymatlari bir o'lchamli intervalga keltiriladi. Eng keng qo'llaniladigan usullar - min-maks (RCI 2.0da qabul qilingan), z-skor va distansiya yetakchidan usullaridir [6]. Min-maks yondashuvi indeksni 0 dan 100 gacha bo'lgan miqyosda ifodalash imkonini berib, EU o'rtachasini 100 ga tenglashtirish orqali siyosatchilarga aniq talqin qilish imkoniyatini yaratadi.

Og'irliklash bosqichida uch yo'nalishdagi yondashuvlardan foydalaniladi: a) teng og'irliklar (HDI versiyalarining ko'pchiligida); b) statistik usullar (asosiy komponentlar tahlili, omilli tahlil); v) ekspert baholashga asoslangan usullar (Byudjet ajratish usuli, Analitik iyerarxiya jarayoni). Becker va boshqalar taklif etgan

korrelyatsiyaga asoslangan tahlil og'irlikning haqiqiy ahamiyatini real ko'rsatkich ulushiga moslashtirish imkonini beradi [9].

Agregatlash usullari shakli jihatidan farqlanadi. Arifmetik o'rtacha o'lchamlar orasida kompensatsiyaga keng yo'l qo'yadi, geometrik o'rtacha (HDI da 2010 yildan beri qo'llanilayotgan) kuchsiz o'lchamdagi tanqislikning umumiy ko'rsatkichga ta'sirini cheklaydi, kompensatsiya bo'lmagan ko'p mezonli usullar esa eng past ko'rsatkichli o'lcham nisbatan kattaroq vaznga ega bo'lishini ta'minlaydi [4]; [5].

Noaniqlik va sezgirlik tahlili indeksning ichki barqarorligini tekshirishning zaruriy bosqichi hisoblanadi. Saisana va boshqalarning metodologiyasida normallashtirish usuli, vaznlash sxemasi va agregatlash funksiyasi parametrlarining tasodifiy o'zgarishi natijasida hududlar reytingida yuzaga keladigan farqlar miqdoriy tarzda baholanadi [3]. Bunday yondashuv indeksning siyosiy qarorlar uchun yaroqliligini empirik asoslab berishga xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Xalqaro amaliyotda eng ko'p qo'llanilgan kompozit indeksning metodologik xususiyatlarini taqqoslash hududiy tengsizlikni baholash uchun maqbul yondashuvlarni ajratish imkonini beradi. 1-jadvalda yetakchi indeksning o'lchamlari, normallashtirish va agregatlash usullari hamda qamrov birliklari muntazam tarzda keltirildi.

1-jadval.

Hududiy tengsizlikni baholashda qo'llaniladigan asosiy kompozit indeksning qiyosiy tavsifi¹

№	Indeks	Tashkilot	O'lchamlar	Normallashtirish	Agregatlash
1	HDI (Inson taraqqiyoti indeksi)	UNDP	3 (sog'liq, bilim, daromad)	Min-maks	Geometrik o'rtacha
2	IHDI (Tengsizlikka tuzatilgan HDI)	UNDP	3 (Atkinson tuzatuv)	Min-maks	Geometrik va Atkinson
3	EU RCI 2.0	EC/JRC	11 ustun, 68 indikator	Min-maks (EU=100)	Arifmetik o'rtacha
4	Regional Well-being	OECD	11 mavzu (467dan ortiq hudud)	Min-maks (0-10)	Mavzu bo'yicha arifm.
5	Hududlar reyting tizimi	O'zbekiston Respublikasi	7 yo'nalish (viloyat va tuman/shahar)	Reyting balli	Yig'indi (vaznli)

1-jadvalda ko'rsatilgan indeksning umumiy tarkibiy xususiyati ko'p o'lchovli konseptual asosga tayanishidir. HDI (geometrik o'rtacha) va IHDI (Atkinson tuzatuv) asosan global miqyosda mamlakatlararo qiyoslashga mo'ljallangan bo'lsa, EU RCI 2.0 va OECD Regional Well-being aniq subnatsional birliklar darajasidagi farqlarni ifodalashga qaratilgan [4-7]. RCI 2.0 da min-maks normallashtirish va EU o'rtachasini

¹ Manbalar asosida muallif tomonidan tuzilgan.

100 ga tenglashtirish yondashuvi indeksning siyosatchilar uchun aniq talqin qilinishini ta'minlaydi [6]. UNDP HDR 2023/24 hisobotining texnik izohlarida HDI ko'rsatkichlari mamlakatlararo qiyoslash uchun geometrik o'rtacha asosida hisoblanishi va inson taraqqiyotining uch o'lchami orasidagi kompensatsiya darajasini cheklashi yoritildi [5].

OECD Regional Outlook 2023 hisobotida 27 ta a'zo davlatdan yarmidan ko'pida hududlararo daromad nomutanosibligi so'nggi yigirma yil ichida o'sganligi qayd etildi [8]. Ushbu kuzatuv kompozit indeksning hududiy siyosatda asosiy mezon sifatida qo'llanilishi zaruratini empirik dalil bilan asoslab beradi. Hisobotda qayd etilgan Theil indeksi va yuqori 20% / o'rtacha hamda quyi 20% / o'rtacha nisbatlarga asoslangan yondashuv hududiy darajadagi polyarizatsiya komponentlarini alohida ajratib ko'rsatishga xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 1-maydagi PQ-4702-sonli qaroriga muvofiq, hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasini reyting ko'rsatkichlari asosida baholash tizimi joriy etildi [10]. Tizim Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar, Toshkent shahri hamda tumanlar/shaharlar darajasidagi farqlarni qamrab oladi va iqtisodiy taraqqiyot, mehnat bozori, ijtimoiy xizmatlar, infratuzilma, raqobatbardoshlik, ishbilarmonlik muhiti hamda moliyaviy mustaqillik kabi yo'nalishlar bo'yicha ko'rsatkichlarni o'z ichiga oladi. Mavjud reyting tizimi xalqaro indekslar bilan konseptual jihatdan mosligini namoyon qiladi va yangilangan metodologiya asosida JRC tomonidan ishlab chiqilgan RCI 2.0 ramkasiga yaqin mantiqiy tuzilishga ega.

Empirik amaliyotda kompozit indeksning ilmiy ishonchliligini ta'minlovchi muhim element noaniqlik va sezgirlik tahlilidir. Saisana va boshqalarning ko'rsatishicha, normallashtirish usuli yoki vaznlash sxemasini almashtirish ayrim hollarda hududlar reytingidagi o'rinlarni jiddiy tarzda o'zgartirishi mumkin [3]. EU RCI 2.0 metodologiyasida ushbu masala 1000 dan ortiq Monte-Karlo simulyatsiyasi orqali tekshirilib, indeksning chidamliligi empirik asoslab berildi [6]. Becker va boshqalar tomonidan taklif etilgan korrelyatsion-asoslangan vaznlash texnikasi indikatorlarning haqiqiy ulushini nazariy og'irliklarga muvofiq sozlash imkonini berdi va kompozit indeksning konseptual yaxlitligini saqlashga yordam berdi [9].

OECD Regional Well-being doirasi har bir hudud uchun 11 ta o'lcham bo'yicha alohida ballar shakllantirib, mintaqalarni ichki kuchli va zaif tomonlari bo'yicha taqqoslash imkonini yaratadi [7]. Bunday yondashuv yaxlit reyting tartibi bilan birga hududning aniq qaysi yo'nalishlarda ortda qolayotganini aniqlashga xizmat qiladi va siyosiy aralashuvning manzilli xarakterini kuchaytiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tahlillar hududiy tengsizlikni baholashda kompozit indekslardan foydalanish ko'p o'lchovli yondashuvni ta'minlashini ko'rsatdi. Bir o'lchovli ko'rsatkichlar hududlar o'rtasidagi farqlarni to'liq aks ettira olmasligi aniqlandi, kompozit indekslar esa iqtisodiy, ijtimoiy va institutsional omillarni yagona tizimda umumlashtirish imkonini berdi. OECD/JRC metodologiyasi asosida shakllangan bosqichli yondashuv indeksning ilmiy asoslanganligi va amaliy qo'llanilishida

muhim ahamiyat kasb etishi tasdiqlandi. HDI, IHDI, EU RCI 2.0 va OECD Regional Well-being kabi indekslar tahlili ularning turli darajadagi hududiy baholash uchun moslashuvchanligini ko'rsatdi.

Tadqiqot natijalari kompozit indeksning ishonchliligi normallashtirish, vaznlash va agregatlash bosqichlarining shaffofligi hamda sezgirlik tahlilining mavjudligiga bevosita bog'liqligini ko'rsatdi. Ayniqsa, noaniqlik va sezgirlik tahlili indeks natijalarining barqarorligini ta'minlovchi asosiy vosita sifatida ajralib chiqdi.

O'zbekiston amaliyoti xalqaro yondashuvlar bilan umumiy jihatlariga ega ekani aniqlandi, ammo metodologik jihatdan takomillashtirish imkoniyatlari mavjudligi kuzatildi. Shu asosda quyidagi ilmiy-amaliy takliflar shakllantirildi.

Birinchidan, hududiy reyting tizimida indikatorlarni tanlash jarayonini konseptual asosga qat'iy bog'lash zarur, ya'ni iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan bir qatorda ijtimoiy farovonlik, raqamli infratuzilma va boshqaruv sifati indikatorlarini tizimli ravishda kiritish maqsadga muvofiq.

Ikkinchidan, normallashtirish jarayonida yagona metodologik yondashuvni qo'llash, xususan min-maks usulidan foydalanish va natijalarni umumiy diapazonda ifodalash hududlararo qiyoslash imkoniyatini kengaytiradi.

Uchinchidan, vaznlash tizimini takomillashtirishda statistik usullar (asosiy komponentlar tahlili) va ekspert baholash usullarini uyg'unlashtirish indeksning ilmiy asoslanganligini oshiradi.

To'rtinchidan, kompozit indeks natijalariga sezgirlik va noaniqlik tahlilini joriy etish, Monte-Karlo simulyatsiyasi kabi usullardan foydalanish orqali reyting natijalarining barqarorligini tekshirish zarur.

Beshinchidan, hududiy natijalarni xalqaro indekslar bilan davriy taqqoslash milliy tizimni takomillashtirish va global tajriba bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi.

Kompozit indekslar asosida hududiy tengsizlikni baholash tizimi dalillarga asoslangan mintaqaviy siyosatni shakllantirishda muhim metodologik vosita hisoblanadi. Mazkur yondashuv hududlar rivojlanishini aniq o'lchash, resurslarni samarali taqsimlash va uzoq muddatli hududiy konvergensiyaning ta'minlash imkonini yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Lessmann C. Spatial Inequality and Development - Is There an Inverted-U Relationship? // SSRN Working Paper Series. - 2011. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1950115

2. OECD, JRC. Handbook on Constructing Composite Indicators: Methodology and User Guide. - Paris: OECD Publishing, 2008. - 158 p. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2008/08/handbook-on-constructing-composite-indicators-methodology-and-user-guide_g1gh9301/9789264043466-en.pdf

3. Saisana M., Saltelli A., Tarantola S. Uncertainty and Sensitivity Analysis Techniques as Tools for the Quality Assessment of Composite Indicators // Journal of the Royal Statistical Society: Series A. - 2005. - Vol. 168, No. 2. - pp. 307-323. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC31318>

4. UNDP. Human Development Report 2023-24: Breaking the Gridlock: Reimagining Cooperation in a Polarized World. - New York: UNDP, 2024. URL: <https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2023-24>
5. UNDP. Technical Notes: Calculating the Human Development Indices. - New York: UNDP, 2024. URL: https://hdr.undp.org/sites/default/files/2023-24_HDR/hdr2023-24_technical_notes.pdf
6. Papadimitriou E., Cabeza Martinez B., Kovacic M., De Dominicis L., Dijkstra L. EU Regional Competitiveness Index 2.0 - 2022 edition. Working Papers. - Luxembourg: European Commission, 2023. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/work/rci_2022/eu-rci2_0-2022_en.pdf
7. OECD. Regional Well-being: A User's Guide. - Paris: OECD, 2025. URL: <https://www.oecdregionalwellbeing.org/>
8. OECD. OECD Regional Outlook 2023: The Longstanding Geography of Inequalities. - Paris: OECD Publishing, 2023. URL: https://www.oecd.org/en/publications/2023/10/oecd-regional-outlook-2023_3a6174ba.html
9. Becker W., Paruolo P., Saisana M., Saltelli A. Weights and Importance in Composite Indicators: Mind the Gap // Handbook of Uncertainty Quantification / Eds. Ghanem R., Higdon D., Owhadi H. - Cham: Springer, 2017. URL: https://link.springer.com/rwe/10.1007/978-3-319-12385-1_40
10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 1-may PQ-4702-sonli "Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishni reyting baholash tizimini joriy etish to'g'risida"gi Qarori <https://lex.uz/docs/-4803531>

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir:

Ingliz tili muharriri:

Rus tili muharriri:

Musahhih:

Sahifalovchi va dizaynerlar:

Xakimov Ziyodulla Axmadovich

Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich

Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li

Karimova Shirin Zoxid qizi

Sadikov Shoxrux Shuxratovich

Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2025-YIL, 16- OKTABR, MAXSUS-SON, I-II-III-SHO'BALAR

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta:

info@marketingjournal.uz

Bot:

[@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)

Tel.:

+998977838464, +998939266610

Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. ГОСТ 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlato standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**